

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD)
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Vår ref:
26/00456-2

Saksbehandler:
Silje Steinardotter Hasle

Dato:
1. oktober 2026

Høringssvar om endringer i reglene om interkommunalt samarbeid

Barneombudet takkar for moglegheita til å komme med innspel til endringar i reglane om interkommunalt samarbeid. Vi har ikkje teke stilling til detaljane i forslaga, men er positive til tiltak som vil bidra til auka samarbeid mellom kommunar.

Kommunane har ansvar for å vareta barns grunnleggjande behov og menneskerettar. Samtidig er det store og vedvarande variasjonar i kor godt barns rettar blir oppfylte, og mange kommunar klarer ikkje å oppfylle dagens lovkrav. Ei vesentleg årsak er mangel på kompetanse og kapasitet i tenestene, og små og avsidesliggjande kommunar strevar mest.¹

Generalistkommuneutvalet konkluderte med at større kommunar og meir interkommunalt samarbeid er blant dei viktigaste tiltaka for å bidra til at kommunane får tilgang til relevant kompetanse og tilstrekkeleg kapasitet, som er dei mest sentrale utfordringane.² Vi støttar i derfor lovendringar og tiltak som kan bidra til dette, så fremt dei samtidig varetar behovet for føreseielegheit og rettstryggleik.

Ein utvida tilgang til interkommunalt samarbeid må styrkje, og ikkje svekkje, rettstryggleiken til innbyggjarane. Det må vere tydeleg kven som har ansvar og rettar, og korleis klage og tilsyn skal varetakast. Vi ber òg departementet vurdere kva kommunane vil trenge av kompetanse, mellom anna juridisk kompetanse, for å anvende regelverket i tråd med intensjonen.

I tillegg til endringar i regelverket meiner vi det vil vere behov for konkrete insentiv og verkemiddel for at kommunane skal samarbeid meir enn i dag. Vi anbefaler derfor departementet å setje i verk økonomiske, juridiske eller andre verkemiddel som kan stimulere til auka samarbeid.

¹ Se bla. Barneombudet (2024) Supplerende rapport til FNs barnekomite, NOU 2023: 9 Generalistkommunesystemet, Likt ansvar – ulike forutsetninger, NOU 2026: 1 En bærekraftig kommunesektor

² NOU 2023: 9 Generalistkommunesystemet, Likt ansvar – ulike forutsetninger, Del 3

Departementet foreslår ikkje endringar i moglegheita for å påleggje kommunar samarbeid. Tvinga samarbeid vil vere eit stort inngrep i det kommunale sjølvstyret. Det kan likevel tenkjast tilfelle der samarbeid vil vere nødvendig for å levere forsvarlege tenester, for eksempel innanfor barnevern og visse helse- og omsorgstenester. Barneombudet ber departementet greie ut behovet for å i særlege tilfelle kunne påleggje kommunar å samarbeide. Som ein del av dette bør det vurderast minimumsstandardar for kor mange innbyggjarar ei kommune må ha for å vareta ei forsvarleg organisering av tenestene. Eit slik tiltak bør også sjåast i samanheng med ei særleg oppfølgingsordning for kommunar med omfattande utfordringar. Felles vil vere at det i slike tilfelle er nødvendig med særleg stram styring for å sikre rettstryggleiken til innbyggjarane i kommunen og grunnleggjande tenester.

Med venleg helsing

Mina Gerhardsen
barneombod

Silje Steinardotter Hasle
seniorrådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.